

„Konzultace veřejnosti“ (aneb stanovisko) ke draftu Národního alokačního plánu ČR 2005-2007, ze 3. června 2004

Osvětou o skleníkovém jevu a ochraně klimatu se zabývám již čtrnáct let (viz příp. má málo udržovaná stránka <http://amper.ped.muni.cz/gw>), a tak mě těší, že se po létech pouhých proklamací schyluje ke konkrétním opatřením.

Příprava Plánu, který jsem si pozorně prostudoval, byla zjevně pečlivá a vedoucímu SOZK za ni patří dík. Jiná věc už ale je, zdali Plán v navržené podobě může být užitečný.

Domnívám se, že aby užitečným byl, tj. pomohl ochraně klimatu a obratu českého hospodářství směrem k úspornosti (čili efektivitě) a konkurenceschopnosti, musí se základní hodnota v něm uvedená, tj. suma povolenek na první tříleté období, snížit tak, aby nemohla vést ke zvyšování emisí v té zatím jediné oblasti, kde je lze přímo ovlivňovat.

Je to o to důležitější, že v jiných oblastech, jako např. dopravě, se bohužel zvyšovat jistě budou.

Jsem si vědom, že se Česká republika zatím mezinárodně zavázala k tak malému snížení emisí, že se jí to v onom vzdálenějším horizontu 2008-2012 povede „samo od sebe“. Jinak je tomu ale s chvályhodným cílem, který letos formulovala vláda, „*snížit měrné emise CO₂ na obyvatele do roku 2020 o 30 % v porovnání s rokem 2000*“. Pro jeho splnění je potřeba hned začít skutečně něco dělat.

Plán by proto neměl být takový, aby nijak významně neomezoval dosavadní velké znečišťovatele, kterých se týká. To, že jakoby omezuje jejich představy o expanzi, nestačí. Jeho úkolem přece je, aby nutil ke snížení emisí, ne jen k mírnému brždění jejich růstu. České emise jsou tak nesmírně vysoké, a to už mnoho desetiletí, že fakticky činí z naší republiky „nejlegitimnější“ evropský cíl budoucích teroristů, kteří by se chtěli mstít za poškození klimatu svých zemí (a rozvratu tamní společnosti).

Doporučuji proto snížit celkový počet povolenek na úroveň 255 miliónů, počítaje v to (stejně jako v doposud navrhované sumě 274,8 miliónu) i bonusy a nové účastníky. Aby pro znečišťovatele nebyl začátek tak těžký, může být vhodné počty rozložit nerovnoměrně, s mírným poklesem rok co rok (např. 86, 85 a 84 miliónů). Tím se zdůrazní, že si stát vskutku přeje snižování, ne růst emisí. Dále doporučuji (pro zdůraznění, že emise jsou opravdu škodlivé, i pro získání většího prostoru pro technologie snižující skleníkové emise) využít možnosti **rozdělit oněch pět procent povolenek formou aukce**, ne je rozdat zdarma.

Představa, že hospodářský růst musí znamenat růst emisí, je scestná. České emise jsou oproti Německu či Rakousku stále velmi vysoké, počítáno na jednotku hrubého národního produktu. Tak vysoké emise jsou jen projevem přetrvávajícího plýtvání. Vzorem pro českou ekonomiku by nemělo být Rusko (nebo dokonce Severní Korea), země s vysokými emisemi a malou výkonností, natož blahobytem, ale spíše právě naši západní a jižní sousedé.

Ohledně cest, jak emise snižovat, rád znečišťovatelům (a samozřejmě i MŽP) poradím, tak, jak to dělám ve svých přednáškách.

Plán v současné podobě (kdy připouští růst emisí i v té jediné oblasti, kterou má regulovat) naznačuje, že některým lidem, kteří se účastnili jeho přípravy, ochrana klimatu na srdci věru neleží. Obávám se, že je to důsledek absence dostupnosti základních textů IPCC v českém jazyce. Základními texty myslím čtyři Summaries for Policymakers z TAR, tedy již z roku 2001. Možnost, že o podobě Plánu rozhodovali také lidé, kterým chybělo toto zcela elementární vzdělání, je vlastně děsivá, bohužel ale pravděpodobná.

Samozřejmě i zapojení veřejnosti, povinné kritérium pro zpracování Plánu, je v situaci nedostupnosti Shrnutí do značné míry jen formální – kolik lidí si je schopno prostudovat obtížné téma, když před sebou mají i bariéru cizího jazyka. (Na druhé straně patří SOZK pochvala, že připravilo a dalo k dispozici české verze dvou právních dokumentů Unie, ze kterých Plán vychází – znalost právního rámce ale nenahradí dobře zažitě povědomí o významu a potřebnosti úkolu.)

V Brně 11. června 2004

se srdečným pozdravem

RNDr. Jan Hollan,

(hollan @ hvezdarna.cz)